

Het ontwikkelen van nieuwe (dier)geneesmiddelen en dierproeven

Het onderzoek naar het ontstaan van ziektes bij mens en dier en effectieve behandelingen daarvan gaat in hoog tempo door. De leden van de VIG en de FIDIN ontwikkelen jaarlijks nieuwe medicijnen die een oplossing bieden voor ziektes waarvoor nu nog geen behandeling is. Denk aan de (dier)geneesmiddelen en vaccins tegen het COVID-19 virus of tegen Q-koorts die we de afgelopen jaren hebben ontwikkeld. Om te testen of deze medicijnen veilig zijn is het nu nog wettelijk verplicht daarvoor proefdieren te gebruiken.

Onderzoek met dieren brengt moeilijke dilemma's met zich mee. Aan de ene kant willen we veilige en effectieve (dier)geneesmiddelen, maar deze willen we liever niet testen op proefdieren. Daarom werken wij constant aan het ontwikkelen van alternatieve testmethodes om middelen te testen, met minder of zelfs zonder proefdieren. Dit doen we samen met gerenommeerde onderzoeksinstituten uit de hele wereld. Het is daarbij moeilijk om modellen te ontwikkelen waarvan de resultaten vertaald kunnen worden naar die van een levend organisme, vooral bij ziektes die in het hele lichaam tot symptomen leiden. Maar dit gaat steeds beter. Nederlandse bedrijven en onderzoekers werken bijvoorbeeld samen aan een test die de verplichte dierproef bij de kwaliteitscontrole van vaccins na productie kan vervangen. Overleg met het Europees Geneesmiddelagentschap EMA kan er zelfs toe leiden dat een goed uitontwikkeld alternatief een wettelijk verplichte dierproef kan vervangen. Zo is recent besloten dat de studies naar het milieurisico van nieuwe antibiotica uitgevoerd mag worden met plankton in plaats van vissen.

Maar we zijn er nog niet. Het is dan ook positief dat ook in het nieuwe Europese onderzoeksprogramma IHI (Innovative Health Initiative) ruimte is voor de ontwikkeling van verdere alternatieven voor dierproeven. Het is reëel te verwachten dat de nauwe samenwerking van onderzoekers uit bedrijven en universiteiten en het EMA tot het schrappen van nog meer verplichte dierproeven kan leiden. Maar of uiteindelijk hiermee alle dierproeven kunnen verdwijnen, valt realistisch nog niets over te zeggen.

De Europese koepel van geneesmiddelontwikkelaars EFPIA heeft recent een uitgebreide brochure uitgebracht, met daarin meer dan zeventig voorbeelden van onderzoeksmethodes die dierproeven vervangen, verminderen of verfijnen. Deze is terug te vinden op: <https://www.efpia.eu/about-medicines/development-of-medicines/animal-use-and-welfare/>
Zie ook [Researching, developing and manufacturing animal medicines - AnimalhealthEurope](#)